

EXPUNERE DE MOTIVE

Ampla reformă legislativă ce a avut loc după anul 1990, determinată de cerințele politice, economice și sociale din România, coroborată cu renovarea structurilor economice și implementarea acestora în mecanismele economiei de piață, impune o reconsiderare și a cadrului juridic de organizare și funcționare a cooperăției meșteșugărești, ca parte integrantă și în același timp distinctă a economiei naționale.

Cooperăția Meșteșugărească din România este un important agent economic, cu capital privat, cu un pronunțat caracter social, care numără în rândurile sale peste 180.000 de cooperatori, între care 20.000 persoane handicapate.

Organizațiile cooperăției meșteșugărești, sunt prezente în toate județele țării (cu pondere în mediul urban) prin cele 908 de organizații, care la rândul lor dispun de 18.000 unități de servicii pentru populație, 4000 unități de producție de mică serie și 3000 unități comerciale pentru desfacerea mărfurilor.

În ansamblul economiei românești actuale, cooperăția meșteșugărească are un rol însemnat în realizarea produsului intern brut, executând o gamă largă de produse și servicii, în 21 ramuri industriale, peste 140 domenii de activitate, în unele dintre acestea deținând chiar poziții prioritare, indispensabile, atât economiei naționale cât și populației.

Cooperăția meșteșugărească este cel mai important producător de obiecte de artă populară autentică și artizanat, atât sub aspectul numărului de persoane antrenate în această activitate (peste 30.000), cât și al volumului și calității

producției realizate.

Prin această producție, sistemul cooperăției și-a asumat și un rol de menținere a unor valori de patrimoniu național, iar prin exportul acestor produse pe piața mondială se constituie într-un adevărat ambasador al culturii românești la scară internațională.

Având o tradiție de 142 de ani, mișcarea cooperatistă din România este membră fondatoare a Alianței Cooperatiste Internaționale, încă din anul 1895, alături de organizațiile cooperatiste din Anglia, Franța, Belgia, și Italia.

Recunoscută pe plan internațional, cooperăția meșteșugărească din România a fost admisă ca membru cu drepturi depline în organismele internaționale și europene de economie socială, Alianța Cooperatistă Internațională, Comitetul Internațional al Cooperativilor de Producție, Centrul European al Cooperativilor de Producție și de Muncă Asociată, bucurându-se de toate drepturile pe care aceste organisme le conferă membrilor lor.

Plecând de la faptul că organizațiile cooperatiste dețin o importanță economică considerabilă în multe state europene, că ele contribuie cu succes la realizarea unor deziderate în domeniul social-umanitar, forurile legislative au acordat o atenție deosebită reglementării cooperăției, fiind recunoscută atât prin dispoziții constituționale cum este în Italia, cât și prin legi ordinare cum ar fi Spania, Franța, Italia, etc.

Avându-se în vedere particularitățile determinate de obiectul de activitate, de raporturile juridice dintre membrii asociați, de aportul acestora la constituirea cooperativilor, precum și pentru a putea beneficia de anumite facilități fiscale și financiare, actele normative din multe țări europene conțin dispoziții speciale pentru fiecare tip de cooperativă: cooperativa de producție, cooperativa agrară, cooperativă imobiliară, cooperativa de credit, cooperativa de asistență sanitară, cooperativa de asigurări etc. - relevantă fiind în acest sens Legea nr. 4/1993 a cooperativilor din Tara Bascilor.

Analizând evoluția legislației cooperatiste din România putem afirma că începuturile cooperăției meșteșugărești au fost marcate de o serie de acte normative: Codul Comerțului aplicabil la 10 mai 1887 cuprindea dispoziții referitoare la societățile cooperative, Legea cooperativilor de meseriași din 20.12.1909, Decretul - Lege din 10.02.1919 privind cooperativele orășenești, Legea din 13.03.1923 pentru unificarea cooperăției, Codul cooperăției din 12.06.1928, Legea nr. 9 pentru organizarea cooperăției din 28.03.1929, care au

pregătit apariția celui mai complet act normativ în domeniu - Legea pentru organizarea cooperăției din 1935.

Culegerea de acte normative întocmită și studiul de drept comparat cuprins în "Cartea albă a sistemului cooperăției meșteșugărești din România" oferă un amplu material documentar și o motivație a necesității promovării prezentului act normativ.

În prezent organizarea și funcționarea Cooperăției meșteșugărești din România este reglementată prin Decretul-Lege nr. 66/8 februarie 1990, act normativ care în contextul cadrului juridic renovat, nu mai răspunde cerințelor actuale, care să asigure cooperăției meșteșugărești o dezvoltare adecvată potrivit specificului tradițional al acesteia.

În scopul realizării unei reglementări legale care să corespundă nu numai principiilor de bază ale mișcării cooperatiste naționale și internaționale, dar și aspectelor caracteristice economiei românești în această tranziție de mari proporții, s-a elaborat proiectul de act normativ privind organizarea și funcționarea cooperăției meșteșugărești.

La elaborarea actului normativ s-a avut în vedere, pe lângă legislația care a reglementat mișcarea cooperatistă din România în decursul timpului (legislația anilor 1909, 1919, 1923, 1926, 1929, și 1935) și modul de reglementare a acestui domeniu în unele țări europene ca: Spania, Italia, Franța, Germania, Suedia.

De asemenea, au fost consultați ca specialiști în legislația cooperatistă consilierii juridici și reprezentanții unor organizații și organisme cooperatiste internaționale ca: Alianța Cooperatistă Internațională, Comitetul Internațional al Cooperativelor de producție și Comitetul European al cooperativelor de producție, care au exprimat păreri favorabile asupra proiectului de lege alăturat, atât în ceea ce privește necesitatea acestuia, cât și modul de concepere și exprimare a spiritului democratic și a principiilor cooperatiste unanim recunoscute.

Conceptul modern prin care se definește o societate cooperativă meșteșugărească în concordanță cu reglementările din cadrul Comunității Economice Europene, asigură integrarea cooperăției meșteșugărești din România în structurile cooperatiste comunitare.

Proiectul de lege propus formulează și fundamentează următoarele

principii, care guvernează relațiile sociale din cadrul sistemului cooperăției meșteșugărești:

- organizațiile cooperăției meșteșugărești se constituie pe baza acordului liber de asociere al persoanelor fizice și juridice, fără nici o discriminare de ordin politic, social, rasial sau religios, în scopul desfășurării unei activități lucrative cu mijloace proprii sau atrase;

- intrarea ca asociat într-o organizație a cooperăției meșteșugărești se poate solicita oricând, nu numai la constituirea acesteia;

- egalitatea între membrii cooperatori este asigurată prin aceea că, indiferent de numărul acțiunilor deținute, fiecare asociat participă la adoptarea hotărârilor potrivit regulei, "un om un vot" cu excepția celor care vizează activitatea economică;

- prioritatea muncii asupra capitalului, definește și asigură protecția socială a membrilor cooperatori, prin satisfacerea cu precădere a nevoilor economice, sociale și educaționale;

- organizarea și conducerea democratică este asigurată prin modul de reglementare a constituirii organelor de conducere, prin posibilitatea pe care o are orice cooperador de a participa direct la desfășurarea și conducerea activității;

- formarea și dezvoltarea patrimoniului cooperatist ca proprietate privată aparținând organizației cooperatiste ca persoană juridică, specificându-se că patrimoniul este alcătuit din capitalul social care este nominalizat de membrii cooperatori, exprimat valoric prin acțiuni, și fondurile speciale, care sunt indivizibile, imprescriptibile, insesizabile, și au ca scop garantarea protecției, funcționării și continuității organizației cooperatiste;

- rezultatele economice obținute din activitatea unei organizații cooperatiste meșteșugărești aparțin membrilor acelei organizații, fiind distribuite într-o manieră care să excludă avantajarea unui membru cooperador în dauna celorlalți;

- menținerea și continuitatea activului net este asigurată prin transmiterea acestuia, în cazul dizolvării unei organizații cooperatiste, pentru constituirea de noi societăți cooperative meșteșugărești, pentru revigorarea celor existente, sau în scopul unor acțiuni de interes general;

- întrajutorarea membrilor cooperatori precum și a tuturor organizațiilor

cooperației meșteșugărești reprezintă obiectivul principal al asocierii.

În ideea adaptării și integrării societăților cooperative meșteșugărești la mediul economic existent și la mecanismele pieții libere, actul normativ propus, conține pe lângă principiile cooperatiste clasice și elemente noi:

- deschiderea societății cooperative meșteșugărești pentru investitorii de capital extern, persoane fizice și juridice prin instituirea sistemului obligațiilor cooperatiste;

- posibilitatea utilizării sistemului de conducere prin contractul de management.

Din punct de vedere organizatoric, prezentul proiect de lege, se întemeiază pe principiul autonomiei economice și financiare a fiecărei organizații cooperatiste, fără a elimina însă principiul întrajutorării atât de necesar în relațiile dintre acestea.

Actul normativ propus reglementează funcționarea societății cooperative meșteșugărești ca o societate cu capital și număr de asociați variabile.

Astfel concepută, societatea cooperativă meșteșugărească, crează posibilitatea realizării unei conexiuni strânse între disponibilitatea individului de a realiza o activitate socialmente utilă și potențialul financiar individual al asociaților, acordă șanse sporite valorificării capitalului și o antrenare participativă a resursei umane la procesele economice.

Prezentul proiect de lege soluționează problemele sociale ale cooperației meșteșugărești în mod unitar, întregind în mod necesar reforma pe care a realizat-o Legea nr.31/1990 pentru societățile comerciale.

Formele de asociere instituite prin: asociația teritorială de organizații cooperatiste meșteșugărești, asociația profesională, asociația socială și educativ - instructivă, precum și Asociația Națională a Cooperației Meșteșugărești - au ca scop întrajutorarea organizațiilor afiliate și sprijinirea acestora în realizarea problemelor concrete și de perspectivă în domeniile: tehnic, economic, financiar, informațional, juridic, cultural, instructiv etc., iar prin consorțiul cooperativ meșteșugăresc și corporația cooperativă meșteșugărească se permite concentrarea capitalului cooperatist în scopul dezvoltării sectoriale și regionale.

În contextul noii reglementări propuse, asociațiile teritoriale de organizații

cooperatiste meșteșugărești, au rolul de a reprezenta în fața autorităților publice locale sau a altor organisme județene, toate organizațiile cooperatiste asociate, asigurând astfel apărarea intereselor acestora și a membrilor cooperatori.

De asemenea, pe baza proiectului de lege, Asociația Națională a Cooperăției Meșteșugărești - UCECOM - este prevăzută a fi organul național de reprezentare a intereselor tuturor organizațiilor cooperatiste la nivelul Parlamentului, Președinției, Guvernului, a autorităților judecătorești, precum și în relațiile internaționale și în relațiile cu organizațiile cooperatiste similare din străinătate.

Activitatea de consultanță, asistență tehnică, supravegherea respectării principiilor cooperatiste sunt atribuții care definesc rolul Asociației Naționale a Cooperăției Meșteșugărești în contextul noii reglementări.

Apreciem că proiectul de lege privind organizarea și funcționarea cooperăției meșteșugărești se impune, cel puțin pentru următoarele motive:

- existența în fapt a unui mare număr de organizații cooperative meșteșugărești, care trebuie să funcționeze pe baza unor norme juridice care să le confere autonomie, libertate de decizie și de acțiune atât de necesare creării condițiilor reale pentru desfășurarea unei activități economice eficiente;

- stabilirea regimului juridic al proprietății cooperatiste al cărui caracter privat trebuie recunoscut și legiferat printr-un act normativ;

- necesitatea constituirii unei părți indivizibile din patrimoniul organizațiilor cooperăției meșteșugărești, în vederea asigurării continuității activității și existenței acestora;

- reglementarea relațiilor patrimoniale și nepatrimoniale dintre organizațiile cooperăției meșteșugărești și membrii cooperatori, care reprezintă numeric și calitativ un segment cu pondere în populația activă din domeniul producerii de bunuri, executării de servicii și comerț;

- recunoașterea principiilor de organizare și funcționare specifice cooperăției meșteșugărești, ce presupune o organizare cu competențe, relații și mecanisme proprii de autoreglare;

- acordarea unui statut juridic propriu organizațiilor cooperăției meșteșugărești precum și acordarea unor facilități care, să permită revigorarea

cooperației meșteșugărești, tradiționale din România, și să asigure acestora integrarea în mecanismul economiei de piață pe poziții de egalitate cu restul agenților economici privați.

Transpunând în norme juridice principiile consacrate și unanim recunoscute ale mișcării cooperatiste - atât ca formulă economică cât și ca doctrină umanitară - noua lege obligă cooperația meșteșugărească să se ocupe de stimularea organizării și dezvoltării sectorului meșteșugăresc în țara noastră.

Prezentul proiect de lege a fost dezbătut de toate organizațiile cooperației meșteșugărești, textul fiind amendat ca urmare a observațiilor și propunerilor făcute și a fost aprobat în ședința Biroului executiv al Consiliului UCECOM și în cea a Consiliului Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești.

Față de cele de mai sus, supunem Parlamentului României proiectul de lege alăturat spre dezbateră și aprobare.

Senator

Ionescu Gheorghe

Senator

Ladaru Mihail

Senator

Lupu Ioan